

Zondag 30 oktober 2016 – Bijbelzondag

Lezingen: Nehemia 7 : 72 – 8 : 12
Lucas 4 : 16 – 21

Een gedeelte uit het boek Nehemia lezen we zo meteen.

Het speelt zich af rond 450 voor Christus. In die tijd, aan het einde van de ballingschap in Babel, krijgt Nehemia verlof van koning Artasasta om terug te keren naar Jeruzalem.

De koning maakte hem, zijn schenker, tot landvoogd over Jeruzalem, nadat Nehemia allerlei treurige berichten over de situatie van de stad te horen had gekregen en aan de koning had voorgelegd. De priester Ezra, die 13 jaar eerder al was teruggekeerd, had wel de tempel provisorisch gerestaureerd, maar verder was Jeruzalem één puinhoop. Je kon er niet eens op een paard of muilezel rondom heen rijden, zoveel puin lag er. Nehemia, het is een niet zo vaak gelezen boek –maar wat er onder zijn leiding gebeurt, is in het Jodendom ná de ballingschap van groot belang geweest voor de terugkeer naar een levend geloven. De tempel eindelijk gerestaureerd, de muren en poorten hersteld, de huizen nog krakkemikkig, maar dán die zevende maand, de eerste dag - sommigen wisten het nog: het moet vandaag een feestdag zijn, met de klanken van de Sjofar, de ramshoorn - de latere Nieuwjaarsdag. Begin van een periode van inkeer en berouw, maar ook van vreugde na de druivenoogst, uitlopend op het Loofhuttenfeest."Vandaag samenkomst op het plein" ... - niet bij de Klaagmuur, maar voor de Waterpoort. Ezra, de schrijver en priester, krijgt de opdracht om de Wet van Mozes, die

God aan Israël gegeven had, op te halen. Die rol - die al de verwoestingen overleefd had – wordt omhoog gehouden voor de gemeente.

Vier je bijbel.

Dat is het thema van de bijbelzondag dit jaar. Ik weet niet wat u daarbij denkt. Vier je bijbel. Wij proberen het in ieder geval in deze dienst. Aan het begin lagen de cadeaus zichtbaar op. Want een cadeau is de Bijbel.

Hoewel realiseren we ons dat wel? Want vinden we het eigenlijk niet heel gewoon dat we een bijbel hebben, dat we in alle vrijheid uit de Bijbel kunnen lezen?

Weet u nog wanneer u uw eerste bijbel kreeg of kocht? Was u nog jong en kreeg u het op uw verjaardag? Zoals ik op mijn zevende verjaardag dit bijbeltje kreeg : het Nieuwe Testament en de Psalmberijming. Van mijn oma. En van mijn ouders een tasje om het mee naar de kerk te nemen.

Of was uw huwelijksbijbel de eerste eigen bijbel?

Hoeveel invloed heeft de bijbel? Genoeg om er een feestje voor te organiseren?

Hoewelals je kijkt naar oplage en verspreiding, weet u welk boekwerk dan wint? De Ikeagids.

Het was pas nog in het nieuws: 'Ikeagids streeft Bijbel voorbij'.

Maar inmiddels weten we ook dat de bijbel in de Nieuwe Bijbelvertaling verkozen is tot het belangrijkste boek.

En dat roept natuurlijk ook allerlei discussie op: de verkiezing zou gemanipuleerd zijn en niet eerlijk verlopen. Er zijn ook heel wat mensen die een keuze voor de Bijbel onbegrijpelijk vinden. Die het een raar, achterhaald en zelfs afschuwelijk boek vinden.

Kunnen we aan hen uitleggen waarom de Bijbel zo'n belangrijk boek is?

En er zijn voorspelbare discussies... In een debat – op tv of bij de borrel – gaat het vaak zo: Iemand zegt dat de Bijbel voor hem of haar belangrijk is en noemt als voorbeeld een inspirerende tekst. 'Heb je vijanden lief'. Meteen reageert dan een ander met: 'Die Bijbel staat juist vol geweldsteksten. Kijk maar eens in het Oude Testament.' En zelfs Jezus zegt: 'Ik kom geen vrede brengen, maar het zwaard'. En dat was dan weer het gesprek over de Bijbel. Het is verleidelijk om de Bijbel zo te gebruiken.

Het is immers een rijke verzameling boeken. Je vindt altijd wel wat. Maar het doet me denken aan de Bijbel als Ikeagids: op elke bladzij een product, kies maar wat van je gading is.

Draait het om liefde? Een tekst daarbij is snel gevonden. Wil je bewijzen dat gelovigen sukkels of onmensen zijn? Blader wat en sla ze om de oren. Maar wie de Bijbel werkelijk belangrijk vindt, leest anders. Die zoekt geen snelle toepassingen. Die is er niet mee bezig om zijn gelijk te halen. ... en hoe je die te boven komt.

Waar gaat het dan wel om? Dit is wat lezers zelf zeggen: 'Ik zoek troost', 'Ik hoop wijsheid te vinden', 'Ik wil mezelf voor blijven houden dat er meer is dan geld en

succes', 'Ik wil alle beslomeringen even loslaten en bezig zijn met wat er echt toe doet', 'Ik lees om Gods stem te horen'. Je kunt deze heel verschillende reacties in één zin samenvatten: mensen herkennen zichzelf en hun diepste waarden in de Bijbel. Ze voelen zich aangesproken. Tegenover de stortvloed van vluchtigheden en de waan van de dag biedt de Bijbel een ijkpunt voor rust, reflectie en gevoel voor wat echt belangrijk is. Oog hebben voor de ander, voor de Ander. Het 'ik' van het alledaagse leven maakt plaats voor 'jij'.

De Bijbel is minstens zo rijk aan diversiteit als de Ikeagids. Maar dát is nog niet wat de Bijbel tot zo'n belangrijk boek maakt. Veel lezers ervaren het als een boek dat dicht bij het leven staat, in al zijn schoonheid en gruwelijkheid. Het gaat over goed en kwaad, over het leven zoals het bedoeld is, over duizend keer jammerlijk falen en over je bestemming als mens.

Geen efficiënt, snel in elkaar te zetten, opbergsysteem voor je leven, maar een zoektocht naar zin en betekenis. Er zit ook geen voorgeschreven handleiding bij. Lezers van de Bijbel hebben heel verschillende ideeën over God of over waarheid. Maar wat hen al tweeduizend jaar verbindt is: ze ervaren dat de Bijbel volledige betrokkenheid vraagt van de lezer.

Jij wordt geroepen. Met je verstand, je gevoel, heel je menszijn. Een boek dat zo veel van zijn lezers vraagt, dát is een belangrijk boek.

En misschien ook wel een feestje waard. Ook dat lezen we al in de Bijbel zelf. In Nehemia hebben we gehoord hoe priester en schrijver Ezra – na de restauratie van de

tempel en de muren van Jeruzalem – voorleest uit het boek met de wet van God. Nadat hij gelezen heeft, herhalen de Levieten steeds een gedeelte en leggen dat uit. Op deze manier kan iedereen begrijpen wat er voorgelezen wordt.

Zodra de Israëlieten de woorden uit de wet horen, springen de tranen hun in de ogen. Zijn ze ontroerd? Zijn ze verdrietig omdat ze beseffen wat ze verkeerd gedaan hebben?

Schrikken ze van de wetten waarin staat wat er gebeurt als je je niet aan Gods regels houdt? Het staat er niet. In plaats daarvan vermanen Ezra, Nehemia en de Levieten het volk: ‘Deze dag is een heilige dag, een dag ter ere van de Heer, jullie God! Daarom moeten jullie niet verdrietig zijn.’

En dan wordt het feest, groot feest zelfs.

Ook in de synagoge van Nazareth in Galilea lijkt het vanmorgen wel een Bijbelfeest te gaan worden. Er klinken in elk geval feestelijke woorden, woorden van Jezus, de zoon van Jozef en Maria.

Voor de mensen van Nazareth is Jezus een goede bekende die is weggeweest en nu weer naar hun stadje is teruggekomen.

Ze hebben Hem net de boekrol van de profeet Jesaja in handen gegeven, om daaruit voor te lezen. En daarvan heeft Hij de verzen van hoofdstuk 61 uitgekozen. Een bekend en geliefd Bijbelgedeelte. Over iemand in de dagen van Jesaja, die schitterend nieuws heeft voor alle armen en slaven van Israël, die leven in ballingschap en verdrukking. Allemaal feestelijke woorden dus. Zo droomde Jesaja destijds dus al van bevrijding en vrijheid

voor de mensen van zijn volk.

En eeuwen later, zeg maar: in de dagen van Jezus, zijn die dromen er niet minder op geworden.

En tot op de dag van vandaag is dat nog steeds niet anders. Heel wat mensen in onze wereld dromen nog altijd vurig van vrijheid.

Heel wat mensen dromen er van en kijken er naar uit om eindelijk vrije mensen te mogen zijn, vrije mensen met een menswaardig bestaan, zoals we allemaal ooit zijn bedoeld.

Wordt er onder ons ook niet heel wat gedroomd van bevrijding en van vrijheid?

“Wat ik jullie net voorgelezen heb”, zegt Jezus, is vandaag werkelijkheid geworden”.

De nieuwe tijd van God, Gods bevrijding van arme en gevangenen mensen en van mensen met een door zorgen en angst en verdriet gebroken hart, van mensen die om welke reden dan ook uit de boot zijn gevallen en onvrij zijn, die nieuwe tijd van bevrijding is volgens Jezus dus nu aangebroken.

Er hoeft niet langer te worden gedroomd en gewacht.

Want het gaat niet meer om straks, morgen of ooit later in een verre toekomst. Nee, het gaat om hier en nu! Hier in deze synagoge, hier in Nazareth in Galilea, hier in deze wereld!

Want Gods gezalfde dienaar, zeg maar de Messias, waar Jezus over heeft voorgelezen, en waar de mensen zo naar hebben uitgekeken, eeuwen en eeuwen lang, dat is Hij immers zelf.

Want is het niet zo dat die nieuwe wereld die God aan het scheppen is, op heel veel plaatsen al lang te zien en te ervaren is? Soms op kleine plekje en maar even.

Maar toch. Overal waar mensen met elkaar omgaan in echte, eerlijke liefde en solidariteit. Overal waar mensen goed zijn voor elkaar en eerlijk en oprecht.

Waar mensen elkaar, soms weer opnieuw, de hand durven te reiken en durven te zeggen “het spijt me”. Waar mensen voor anderen opkomen en hen goede zorgen en moed en troost geven. Waar mensen met heel veel liefde in staat zijn om van anderen de tranen te drogen.

We leven in een keiharde en wrede wereld, dat is helaas maar al te waar.

Maar wie kan zeggen hoeveel van die piepkleine stukjes van Gods nieuwe wereld er vandaag al zijn? Want zo is het wel. Kijk maar goed, dan is er nu al, tegen de stroom in, heel wat hoopgevents te zien.

Daarom is er alle reden om deze Bijbelzondag te vieren.

Wat een schitterend cadeau voor ons: al deze woorden van troost, hoop en toekomst zijn aan ons toevertrouwd.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger